

AKTUÁLNÍ INFORMACE O ŠKODLIVÝCH ORGANISMECH, 18. 7. 2018

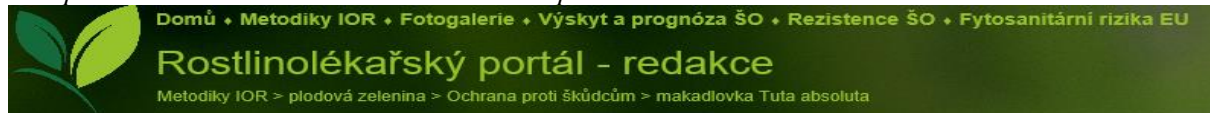
*****

NOVÝ ŠKŮDCE - MAKADLOVKA (*Tuta absoluta*)

Na našem území zaznamenáváme další nepůvodní, zavlečený druh škůdce, motýla **makadlovku *Tuta absoluta***, původem z jižní Ameriky. První zdokumentovaný výskyt v ČR byl v roce 2013 v Prostějově a v okrese Olomouc. Tyto výskyty byly eradikovány. Do letoška máme zaznamenány výskyty opakovaně v okresech OL, PV a také v okresech Břeclav, Kutná Hora, Přerov. O místech dalšího výskytu možná jen ještě nevíme. Šíření napomohl mezinárodní obchod, celosvětový a rychlý přesun zboží mezi kontinenty.

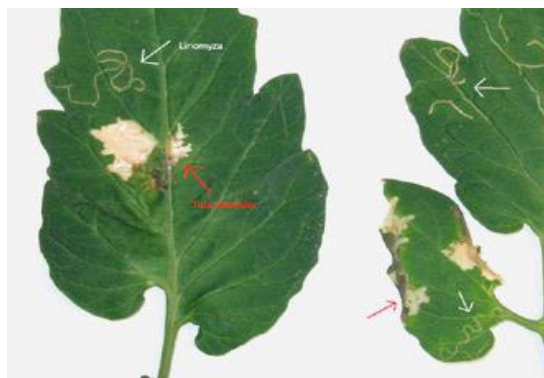
Oficiální informaci vydalo MZe spolu se SRS (nyní ÚKZÚZ) v roce 2011, je dostupná na webové stránce ÚKZÚZ: <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/dokumenty-a-publikace/ochrana-proti-skodlivym-organismum/informacni-letaky/novy-skudce-rajcat-makadlovka-tuta.html>

Další oficiální informaci naleznete opět na stránkách ÚKZÚZ > Rostlinolékařský portál > Metodiky IOR > plodová zelenina > ochrana proti škůdcům > makadlovka *Tuta absoluta*

Makadlovka je drobný nenápadný motýl, cca 10 mm velký, škodí pouze housenky. Napadá rostliny z čeledi lilkovitých (rajče, brambor, lilek, durman, tabák a plevelné lilkovité), nebyla zjištěna na paprikách. Za příznivých podmínek se rychle množí, vývoj jedné generace je při teplotách kolem 30°C cca měsíc, přičemž jedna samička vyklade 230 – 260 vajíček. V našich klimatických podmínkách není schopna ve venkovním prostředí přezimovat, pouze snad výjimečně, ojediněle, v chráněném prostředí. K vývoji potřebuje teploty 14 – 30°C.

Škodlivost může být značná. Housenky se z vajíček vžírají přímo pod pokožku listů a minují (vyžírají pletiva mezi oběma pokožkami), miny (chodbičky) jsou nepravidelné, široké, na jednom listu může být více min, které až splývají, listová plocha je zničena. Dorostlé housenky mají cca 8 mm. Charakter těchto min je zcela odlišný od poškození vrtalkami, jejichž miny jsou úzké, dlouhé, klikaté a většinou nepoškozují list až k odumření, housenky jen cca 3 mm.

Ve stoncích housenky vyžírají chodbičky, rostliny ukončují růst. Při napadení plodů vznikají buď povrchové požerky nebo červivost, plody jsou znehodnoceny.

Nejstarší housenky jsou před zakuklením velmi pohyblivé a lze je nalézt i mimo miny. Kukly se vyvíjejí v minách, na povrchu rostlin i v půdě.

Ochrana proti makadlovce je obtížná, ne však nemožná. Velmi důležitá bude znalost bionomie, životního cyklu, příznaků napadení a použití včasných ochranných zásahů, jak agrotechnických, tak chemických, případně biologických, nejlépe preventivních.

Doporučujeme letos (a dále v příštích letech) věnovat svým porostům zvýšenou pozornost, důsledně odstraňovat napadené části rostlin a tyto likvidovat rozdrčením, spálením, nebo zahrnutím vápnem a zeminou, určitě nedávat napadené části do kompostů nebo otevřených skládek, kde by mohly makadlovky dokončit vývoj až k dospělcům.

Zahradní skleníky a fóliovníky po ukončení vegetace důkladně vyčistit, provést asanaci insekticidem a ponechat vymrznout. Poslední zimy sice byly mírné, ale vždy měly alespoň krátké mrazové období. Otevřené nezateplené skleníky vymrznou. Nelze však vyloučit přežití jedinců v uzavřených prostorách např. vyhříváných sluncem.

Z preventivních opatření lze doporučit používání sítí proti hmyzu, použití feromonových lapačů nebo alespoň lepových desek k monitorování výskytu motýlů.

Nepočítejte však s vyhubením

makadlovky pouze těmito lapači, ty slouží hlavně k informaci o výskytu, případně o početnosti škůdce v porostu.

Velmi dobře se osvědčila instalace světelných elektrických lapačů hmyzu, dospělci makadlovky jsou aktivní v noci, takže jsou těmito lapači velmi dobře lákáni a usmrcováni.

Likvidujte přepravní obaly (kartonové a papírové bedničky od ovoce a zeleniny) např. ze supermarketů, tržnic, nebo pevné obaly důkladně vyčistěte.

Biologická ochrana použitím parazitoidů a predátorů využívá např. dravé plošnice *Macrolophus*, parazitické vosičky *Trichogramma*, avšak je použitelná jen pro řízená profesionální prostředí.

Biologický přípravek *Lepinox Plus* (*Bacillus thuringiensis kurstaki*), vhodný i pro malospotřebitele a ekologické zemědělství, je nutné aplikovat preventivně, před kladením vajíček, aby došlo ke kontaktu housenky s přípravkem (nepůsobí systemicky, pouze kontaktně).

Z chemických přípravků lze použít přípravky na ochranu rostlin na bázi účinných látek abamectin, indoxacarb a spinosad (proti housenkám), případně na bázi pyrethroidů (kontaktně proti dospělcům motýlům), vždy v souladu s Registrem povolených přípravků ÚKZÚZ a při dodržení návodu k použití (makadlovka, žraví škůdci, vrtalky). Obtížnost úspěšné ochrany spočívá ve skrytém způsobu života housenek uvnitř listových pletiv. Dobrou zprávou je informace ÚKZÚZ o přípravě rozšíření sortimentu přípravků, registrovaných proti tomuto škůdci.

Určitě se s makadlovkou naučíme žít, jako to bylo s plísní okurkovou, klíněnkou jírovcovou, rizománii řepy.....

CHEMICKÉ PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN POUŽÍVEJTE VŽDY JEN PO PROSTUDOVÁNÍ ETIKETY A V SOULADU S NÁVODEM K POUŽITÍ !!! PŘÍPRAVKY OZNAČENÉ (*) LZE POUŽÍT POUZE DO SPOTŘEBOVÁNÍ ZÁSOB